

A PERVIVENCIA DOS MONTES VECIÑAIS: RAZÓNS E DISTORSIÓNS

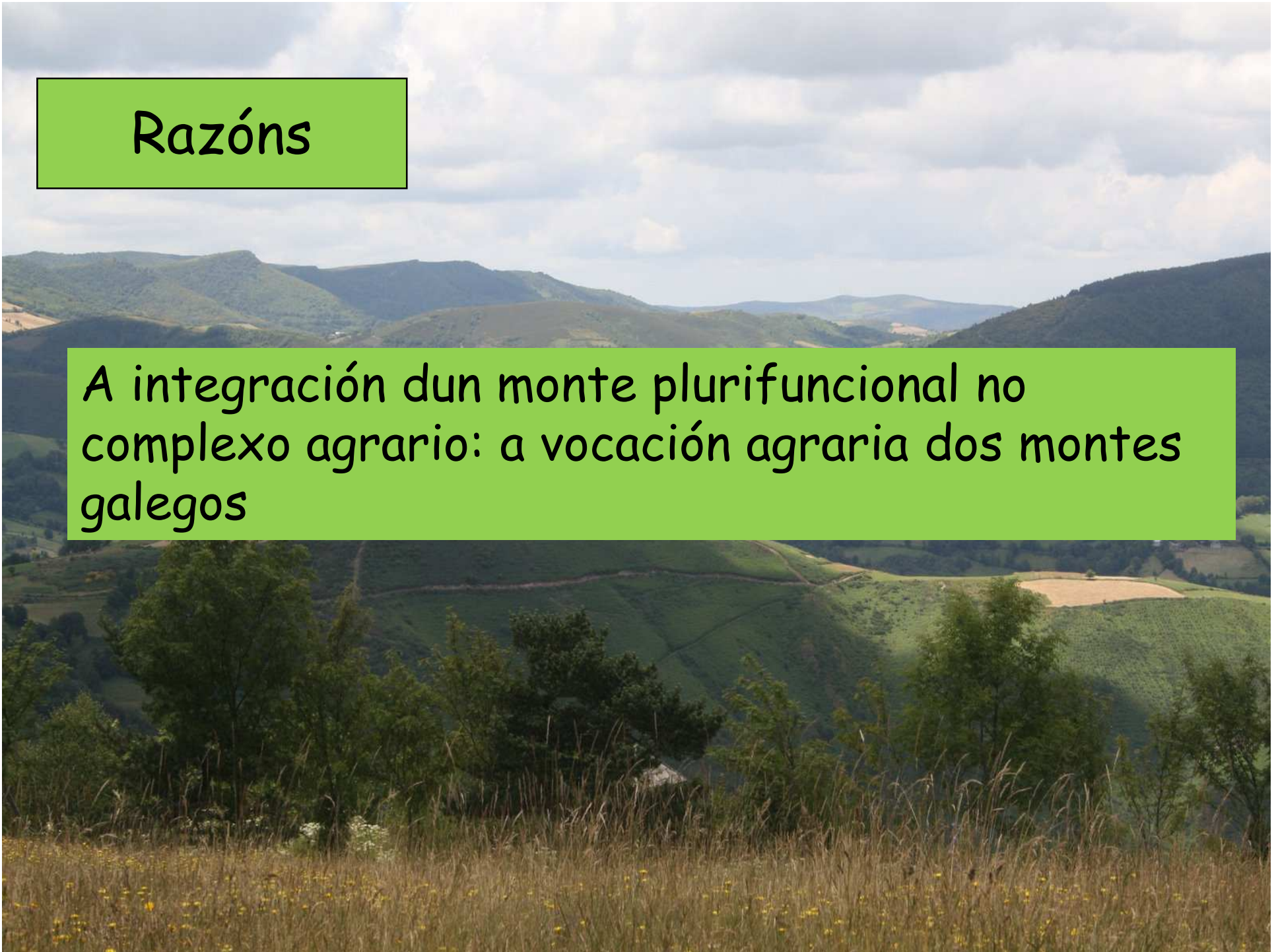
Xesús Balboa

Consello da Cultura Galega

Santiago, setembro 2017

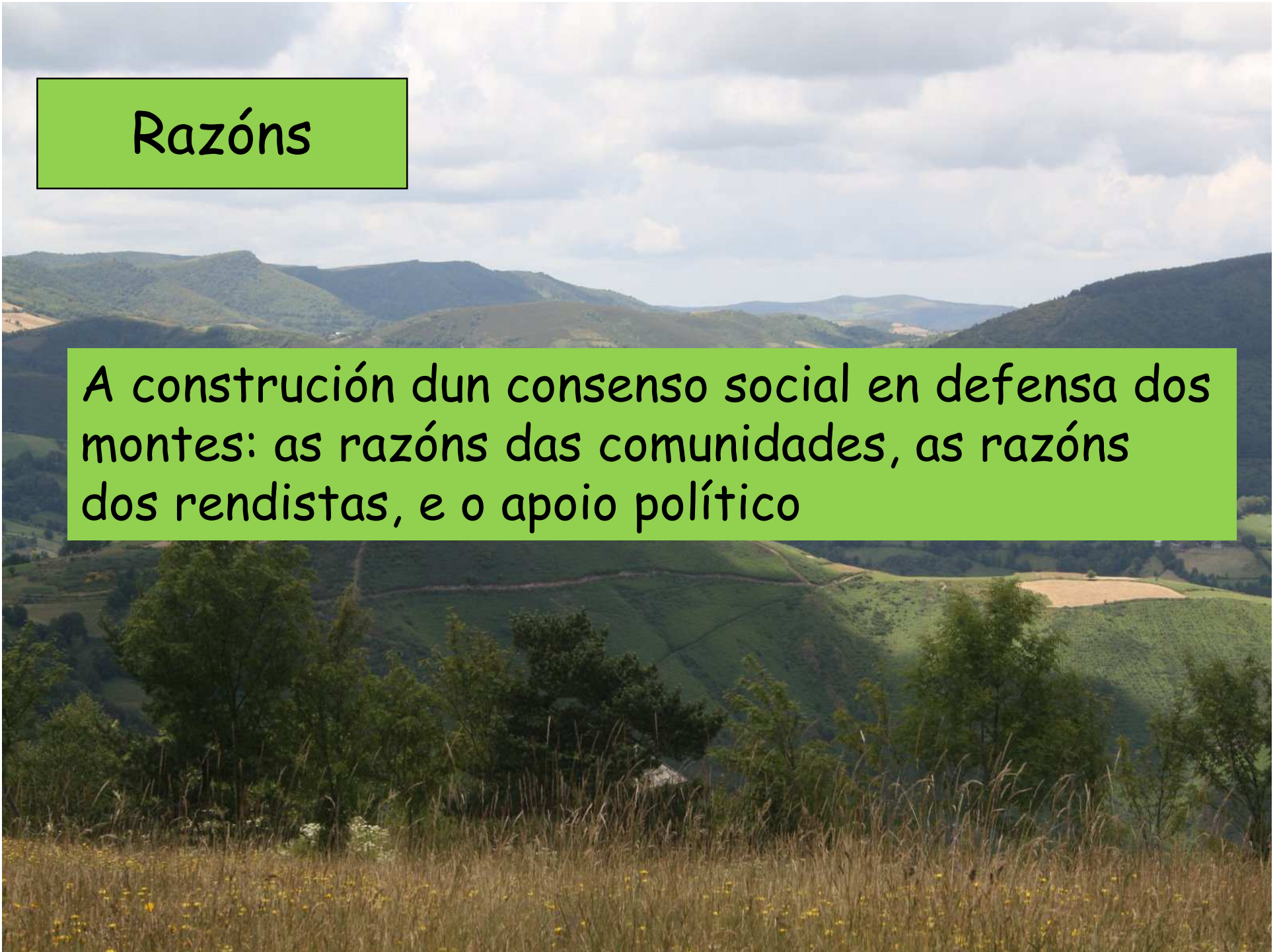
Razóns

A integración dun monte plurifuncional no complexo agrario: a vocación agraria dos montes galegos

Razóns

A construción dun consenso social en defensa dos montes: as razóns das comunidades, as razóns dos rendistas, e o apoio político

Razóns

O mantemento da fortaleza da sociedade rural e dos equilibrios casa/aldea, individuo/comunidade

Distorsións

A indefensión xurídica (1812-1968)

“Es inadmisibile el principio de que los vecindarios por sí y con independencia absoluta de los Ayuntamientos y del Gobierno puedan disponer omnímodamente de dichos montes llamados del común de vecinos, asimilándolos con notoria equivocación a los de dominio particular”

Real Orde de 22 de maio de 1848

Distorsións

As agresións administrativas:

Desamortización, desde 1855

Planos de Aproveitamentos Forestais, desde 1873

Distorsións

O choque entre as funcións agrogandeiras do monte e a súa visión exclusivamente forestal. A "necesaria" represión dos "usos campesiños"

"En todos los montes de la provincia, exceptuando escasísima porción de tierra en alguno de ellos, no hay más que una vegetación pobrísima y en su mayor parte de especies cuyo aprovechamiento no tiene importancia ni más aplicación que la que le dan los labradores".

Lugo, Plano de Aproveitamentos Forestais, 1876-77

Distorsións

“Urge por lo tanto que las repoblaciones sean un hecho real y tangible”

Plano de Aproveitamentos Forestais, Pontevedra, 1883

“Es preciso comenzar repoblaciones de cualquier orden... No hay región en España en que los trabajos de repoblación puedan ser remunerados tan pronto...”

Id., Ourense e Lugo, 1914

Distorsións

A penetración do individualismo, no interior de comunidades crecentemente debilitadas

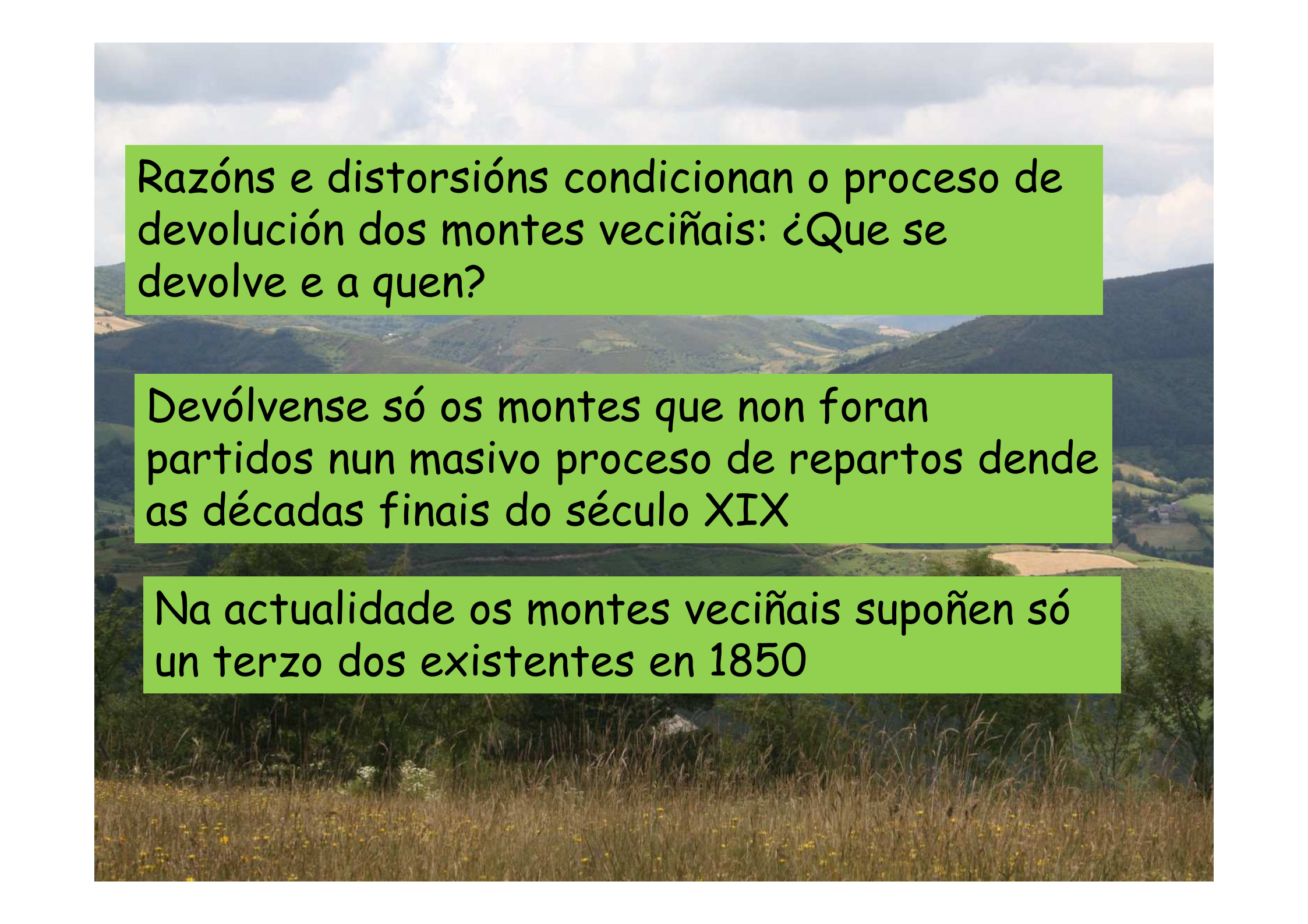
Distorsións

A extirpación do monte do complexo agrario:

Repoboación forestal: o PFE desde 1941

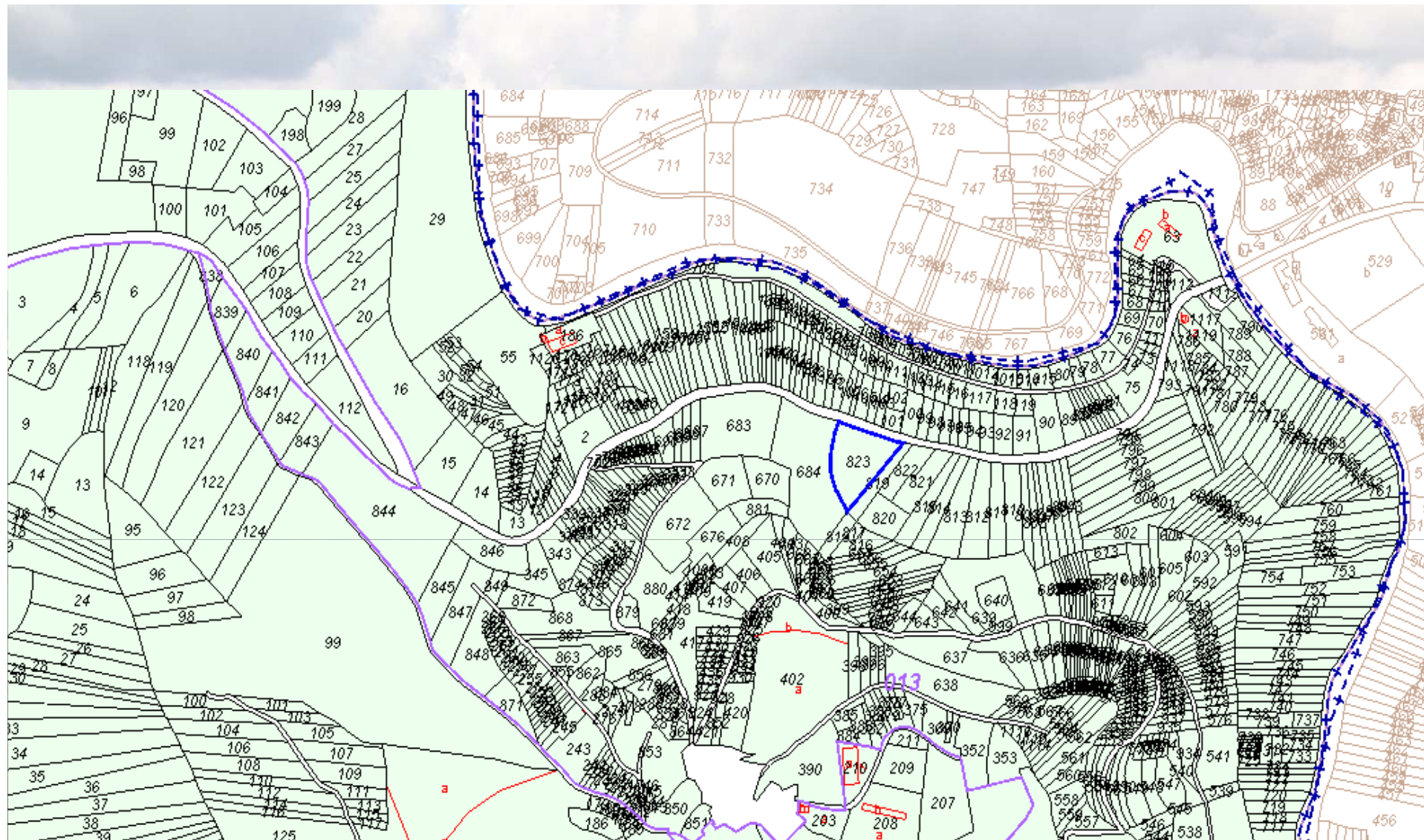
Modernización, mecanización, especialización

Razóns e distorsións condicionan o proceso de devolución dos montes veciñais: ¿Que se devolve e a quen?

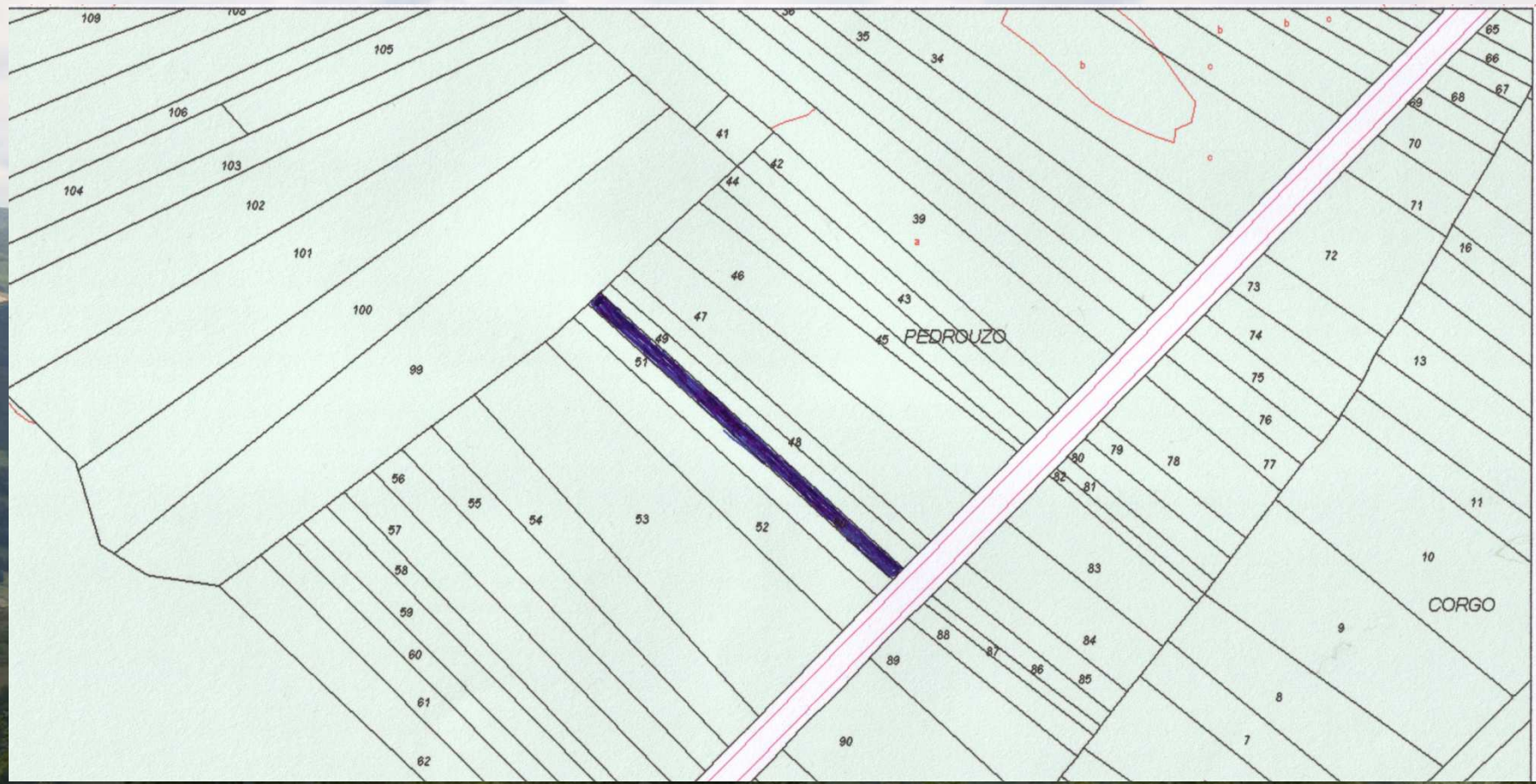
Devólvense só os montes que non foran partidos nun masivo proceso de repartos dende as décadas finais do século XIX

Na actualidade os montes veciñais supoñen só un terzo dos existentes en 1850

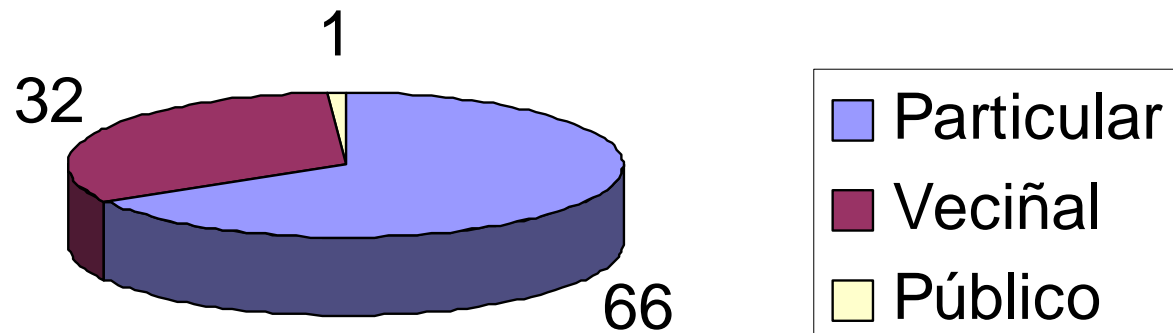
Un exemplo: Silleda

Outro: Agolada

Distribución actual da propiedade dos montes:

Superficie media dos MVMC: 235 ha.

Superficie media parcelas particulares: 0,22 ha.

Número de "propietarios forestais": 672.000,
cunha media de 8 parcelas cada un.

Devólvense montes repoboados, que xa foran
extirpados ao complexo agropecuario e usurpados
aos veciños

Devólvense montes diferentes a comunidades diferentes:

Minguadas e avellentadas demograficamente,

Cun número decrecente de explotacións agrarias activas

E a labregos aos que nunca se lles deu a oportunidade de seren silvicultores

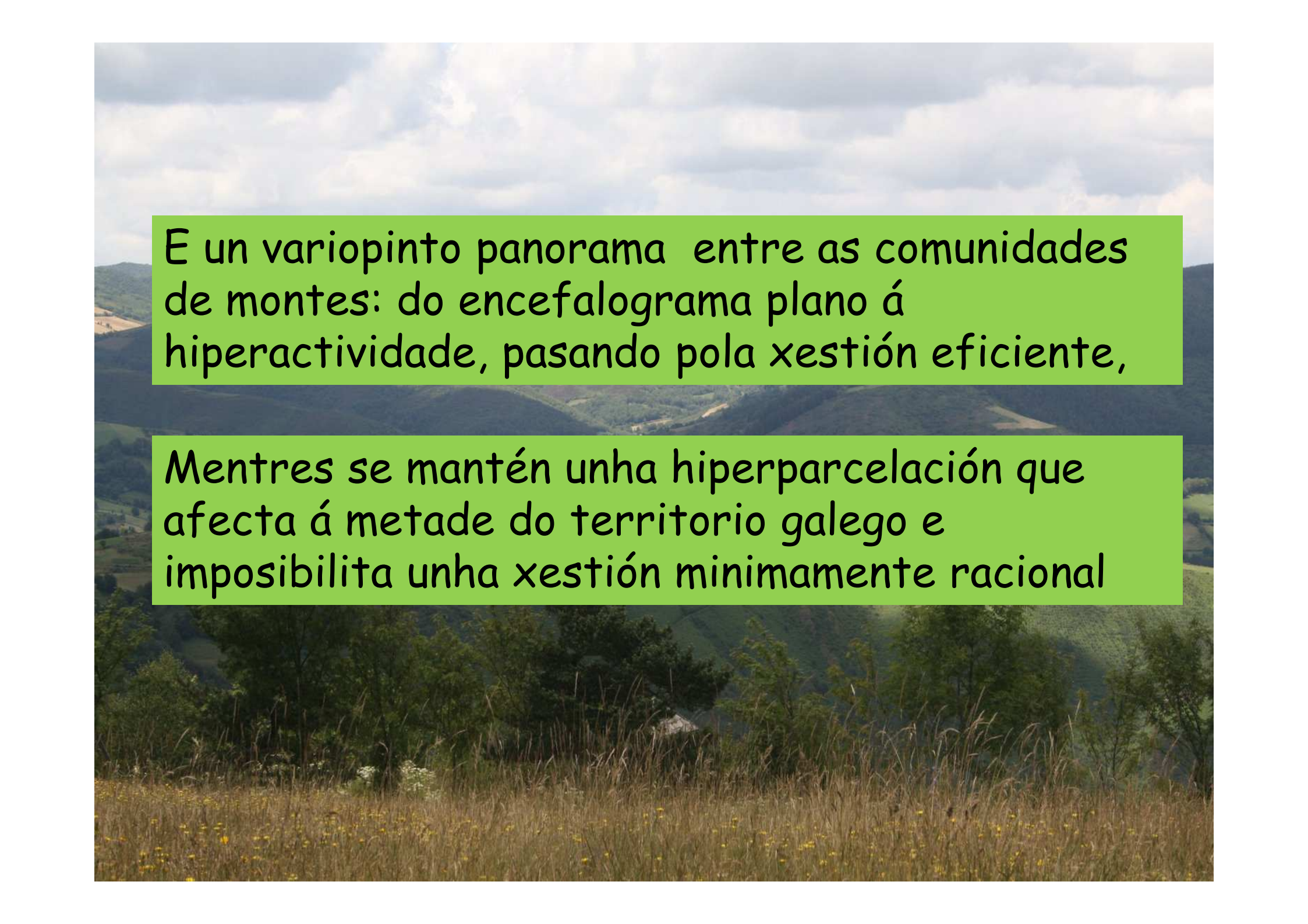

Desde entón:

Ineficiencias políticas

Permanencias no mercado

Déficits económicos, sociais e ambientais

E un variopinto panorama entre as comunidades de montes: do encefalograma plano á hiperactividade, pasando pola xestión eficiente,

Mentres se mantén unha hiperparcelación que afecta á metade do territorio galego e imposibilita unha xestión minimamente racional

